

Posudek bakalářské práce

Pavel Eder: Kristův sestup do pekel. Exegeze 1Pt 3,18–22

Bakalářská práce Pavla Edera byla předložena na katedře Nového zákona v oboru Evangelická teologie na jaře 2018. Práce má všechny požadované náležitosti. Formální úprava v hlavních bodech odpovídá požadavkům, jež jsou na písemné kvalifikační práce kladeny.

Práce má 84 stran (po odečtení stránek s titulem, znakem UK, deklarací, obsahem: 66) a 105 poznámek pod čarou. Obsahuje český a anglický sumář a seznam použité literatury rozdělený na "prameny" a "další literaturu". (Poznámka: Kusé položky typu "Irenej. Proti herezím" nebo "Eusebios. Církevní dějiny" by ovšem patřily spíše do prvního oddílu a hlavně by měly být opatřeny aspoň základní informací o použitém textu či překladu.)

Práce je členěna do dvou hlavních částí věnovaných jednak celé epištole, jednak uvedené pasáži. Již v tomto rozvržení vidíme základní pozitivum práce: onu nesnadnou pasáž nelze vykládat vytrženou z kontextu, jímž je celá tato (krátká) epištola.

Formulací základní otázky (20) i odpovědi (77) se autor hlásí ke stanovisku jednak vědecky skeptickému a minimalistickému (text 1Pt 3,18-22 o tajemstvích Kristova *tridui mortis* "naprosto mlčí"), jednak teologicky a konfesně zakotvenému (při četbě pasáže je nezbytné stále pamatovat na křesťanské kérygma o kříži a zmrtvýchvstání Ježíše Krista; kdo upírá zrak jiným směrem, "uniká mu základní smysl perikopy"). Vedle skepse a víry je tu ještě třetí aspekt, který autorovi zjevně imponuje, totiž že celý list je v podstatě velmi "praktický" (v protikladu k pozdějším interpretacím), tj. že v první řadě mluví o utrpení, jemuž jsou vyznavači Kristova zmrtvýchvstání vystaveni, a to právě v souvislosti s utrpením Kristovým, tedy také o naději a o křtu (77).

Tím je narýsováno základní napětí, kterým se práce vyznačuje a které je jí ku prospěchu. Pozorujeme je například i v oddílu věnovaném jedné z úvodních otázek - autorství epištoly. Autor na jedné straně shrnuje argumenty pro pseudonymitu, k nimž se nakonec přiklání (29), na druhé straně však velmi vhodně připomíná postřeh J. B. Součka, že věrohodnosti tomuto pseudonymnímu dílu dodává právě odkaz na Petr jako muže, který "zakolísal, ale došel odpuštění"; Petr nebyl bezchybným a nám vzdáleným světcem, ale spíše Kristovým následovníkem, který poznal svá selhání (29-30).

Nesnadné místo 1Pt 3,21 o "odpovědnosti" a "dobrém svědomí" autor pojednává jak s užitečným nadhledem (neulpívá na slovníkových informacích), tak i s teologickým rozhledem: "Naše dobré svědomí je totiž dobré právě v Kristu." (74)

Správně jsou konstatovány podobnosti a rozdíly ve vztahu k Pavlově teologii; autor se nicméně nevyhnul jistému zjednodušení, když shrnul, že "silně zde chybí např. Pavlova velká témata *víry...*" (37, kurziva JD, oproti tomu srv. zejm. 1Pt 1,5.7.8.9.21; 5,8).

Autor se občas dopustí běžné studentské chyby, když "jde ke kovářičkovi, a ne ke kováři". Chtěl-li například poukázat na to, že se ve starých rukopisech objevuje označení "ΤΙΕΤΡΟΥ Α", nemusel citovat sekundární literaturu (25: Carson, Moo), když měl k dispozici

Podobně ohledně datace epištoly Galatským (50) se mohl opírat přímo o novodobou příručku, kterou i jinde správně cituje (Pokorný-Heckel, *Úvod*), nikoli o starší *Biblický slovník* Adolfa Novotného.

Při převzetí textu ze sekundární literatury, v němž se vyskytuje nějaká tam zavedená zkratka, je vhodné stejnou zkratku vysvětlit a zavést i ve vlastní práci (nebo ji rozepsat) (54: "1Sib"). Jinak ovšem chybějící seznam zkratek není zásadním nedostatkem (naprostá většina použitých zkratek je dobře známa).

Autor s velkou pečlivostí reprodukuje jak písmena řecké abecedy, tak i písmena hebrejská (52 aj.; oponent by ovšem v případě hebrejštiny považoval v kontextu této práce za dostatečné užití některé standardní transkripce; na to však mohou být různé názory). Jen sporadicky se objeví nedůslednost v užití starověkých jmen (29: "Ignácova korespondence ... u Ignatia").

Autor se vyjadřuje srozumitelně a přehledně, za některými převzatými pasážemi ovšem cítíme neumělost při překladu z původního jazyka (23: "Podpora těchto listů spočívá v usvědčování víry...", odkazy jsou ovšem řádně uváděny, zde např. Emil Brunner). Nevhodné je uvádění příjmení v gen. sg. bez křestního jména (38: "Slovy Mánka..."). Mezi drobnosti lze zařadit jen pár překlepů, např. "novozákonní hapax legomenois", správně "...legomena" (47).

Otázky k rozpravě

1) Autor chvályhodně pracuje s moderní edicí řeckého textu (Nestle-Aland aj., 28. vydání), a to více do hloubky, než že by jen evidoval zajímavá různočtení. Při výkladu verše 3,18a uplatňuje zásadu *lectio difficilior probabilior*, a preferuje tedy čtení bez spojky: "Neboť (i) Kristus jedenkrát za hříchy trpěl..." (73). Správně přitom poukazuje na některé staré textové svědky, které spojku nemají. Otázka však zní, zdali správně vyhodnotil bezprostřední kontext, ve kterém figuruje stejné sloveso, což sám konstatuje: "předcházející verš 3,17 odkazuje svůj infinitiv PASCHEIN k EPATHEN, jehož podmětem je Kristus" (73). Zdá se nesporné, že infinitiv PASCHEIN (3,17) se vztahuje obecně k lidem ve formě pravidla dobrého života (v sentenci "je lépe trpěti..."), zatímco EPATHEN (3,18) se stejně nesporně vztahuje k jedinému Kristu. V souhledu těchto dvou výpovědí dává spojka "i (Kristus)" velmi dobrý význam; je "spojkou (dvou navazujících výpovědí)" v pravém slova smyslu.

2) Ve výkladu o dataci listu autor správně poznamenává, že list 1Pt není zmíněn v První Klémentově epištole ani v Ignácových listech (25). Oponentovi se však zdá, že absence takové zmínky je příliš slabým signálem pro jakoukoli dataci 1Pt nebo proti ní. Otázka k zamyšlení je, zda na této situaci něco mění, nebo nemění skutečnost (kterou zde autor pomínil), že v obou zmíněných pramenech je Petr přece jen zmíněn - ne sice jako autor 1Pt, ale jako příkladná postava (mučedník).

Uvedené kritické poznámky nic nemění na pozitivním obrazu celé práce.

Závěr

Předložená práce vynikajícím způsobem splňuje základní požadavky kladené na bakalářskou práci. Proto doporučuji práci k obhajobě a navrhuji klasifikaci A "výtečně".